

ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА КРІЗЬ ПРИЗМУ БІОГРАФІКИ

УДК 026 : 37](477-25) : 021.1–044.247-048.53 : [929 : 37]

*Лариса Дмитрівна БЕРЕЗІВСЬКА,
директор Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського,
доктор педагогічних наук, професор (Київ).*

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ІНТЕГРАТОР І ПОШИРЮВАЧ ПЕДАГОГІЧНОГО БІОГРАФІЧНОГО ЗНАННЯ

Розкрито роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання. Аргументовано, що системна й комплексна діяльність науковців ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського є вагомим внеском у розвиток педагогічної науки, педагогічного наукознавства.

Ключові слова: Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського; педагогічна біографістика.

The article deals with the role of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine in integration and dissemination of pedagogical biographical knowledge, in particular the main forms of the mentioned phenomenon. It is argued that the systematic and complex activity of scientists of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine plays a significant role in the development of pedagogical science.

Keywords: V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine; biographical information about teachers.

Раскрыто роль Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского касательно интеграции и распространения педагогического биографического знания. Аргументировано, что системная и комплексная деятельность ученых

ГНПБ України імені В. А. Сухомлинського являється суттєвим вкладом в розвиток педагогічної науки, педагогічного науко-
ведення.

Ключеві слова: Государственная научно-педагогическая библиотека Украины имени В. А. Сухомлинского; педагогическая био-
графистика.

Із проголошенням незалежності України в історико-педагогічному просторі актуалізувалося вивчення біографій і творчого доробку педагогів минулого, імена яких у радянську добу були заборонені та не вивчалися з ідеологічних причин, а також інтенсифікувалося переосмислення трактованих у рамках радянської ідеології біографій та ідей «дозволенних» педагогів. На основі відкритих у доступі нерекондованих раніше джерел історико-педагогіки заповнювали «білі плями», вводили до науково обігу забуті імена за допомогою дисертацій, монографій, статей тощо. У руслі зазначеного варто акцентувати увагу на створеній лабораторією історії педагогіки Інституту педагогіки Національної академії педагогічних України (далі — НАПН України) під керівництвом академіка О. В. Сухомлинської колективній монографії у двох томах «Українська педагогіка в персоналіях» (2003), що й донині найповніше акумулює педагогічне біографічне знання [7]. Водночас, як зазначає відомий учений-біографіст В. І. Попик, «суспільно-політичні, інтелектуальні, культурні зрушення, що відбулися від часу здобуття Україною незалежності, суттєво змінили спрямування бібліографічної і біобліографічної діяльності бібліотек, піднесли її на якісно новий рівень, відкрили принципово нові можливості» [3, с. 329]. Поява в науково-педагогічному просторі великої кількості присвячених повернутим з небутия іменам педагогів праць, тобто нового біографічного знання, зумовила потребу систематизації біографічних матеріалів і створення тематичних біографічних інформаційних ресурсів та біобліографічних покажчиків в умовах розвитку нових комп'ютерних технологій та інформаційних можливостей.

Провідну роль у реалізації цього непересічного завдання відіграє Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (далі — ДНПБ України іме-

ні В. О. Сухомлинського), на веб-сайті якої (www.library.edu.ua.net) представлено інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу», виставлено електронні версії видань біобібліографічних серій «Видатні педагоги світу», «Академіки АПН України» та «Ювіляри АПН України» (з 2010 р. відповідно «Академіки НАПН України» та «Ювіляри НАПН України»), структурований ресурс «Педагоги-новатори України», а також переліки всіх біобібліографічних покажчиків, підготовлених установами мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України (2003–2014). І це не випадково, бо ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського — це галузева книгозбірня, яка здійснює інформаційне забезпечення розвитку педагогічної науки в Україні.

Історіографічний пошук показав, що до аналізу окресленої проблеми більшою чи меншою мірою зверталися українські вчені (О. А. Воскобойнікова-Гузєва, А. М. Доркену, В. І. Попик, П. І. Рогова, О. В. Сухомлинська та ін.) у руслі тих чи інших наукових розвідок. Мета нашої статті — розкрити роль ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання, зокрема основоположні форми означеного феномену.

У ході інтеграції та поширення педагогічного біографічного знання важливими є міркування істориків педагогіки, науково-методологічна рефлексія, що уможливить розуміння запитів педагогічної науки. На думку О. В. Сухомлинської, «біографічний підхід в історії педагогіки — це такий спосіб опрацювання, аналізу джерел, за якого біографія, особистість педагога виступає, з одного боку, визначальним фактором його творчості, а з іншого — віддзеркалює епоху або ж є її творцем. Біографічний підхід допомагає знайти причини появи й розвитку педагогічних ідей у різних фактах біографії, розкрити сутнісні, «знакові» моменти, що стоять за ними, побачити за нагромадженням емпіричних фактів певні закономірності» [6, с. 44].

Доктор історичних наук В. І. Попик пояснює поняття «біографістика» як спеціальну історичну дисципліну і галузь історичної науки, що досліджує історію розвитку, теоретико-методологічні, методичні, джерелознавчі та практично-прикладні проблеми біографічних досліджень (зокрема,

створення наукових біографій, укладання біографічних словників і довідників, різноманітних видів біографічної та біобібліографічної продукції, формування електронних ресурсів біографічної інформації), а також еволюцію історикота літературно-біографічної творчості як явища культури та суспільного життя [3, с. 44].

Пропонуємо, спираючись на наведені міркування вчених, увести до наукового обігу поняття «педагогічна біографістика» як складник історико-педагогічної науки про створення наукових біографій педагогів та освітніх діячів, укладання відповідних біографічних словників і довідників, різноманітних видів біографічної та біобібліографічної продукції, формування електронних ресурсів біографічної інформації.

Коротко схарактеризуємо провідні форми інтеграції і поширення педагогічного біографічного знання в діяльності ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського як галузевої книгозбірні, що здійснює інформаційне забезпечення інноваційного розвитку національної педагогічної науки і практики.

Вагому роль у поширенні педагогічного біографічного знання відіграє постійно поповнюваний змістовний *інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу»*, що є невід'ємною складовою національного гуманітарного простору. Створювати його фахівці ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського розпочали у 2008 р. у межах НДР «Теоретичні засади формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» під керівництвом кандидата історичних наук Павли Іванівни Рогової [5, с. 20]. Нині інформаційно-бібліографічний ресурс містить 42 персоналії (переважно вітчизняні: Х. Д. Алчевська, С. А. Ананьїн, О. М. Астряб, С. Я. Батишев, Є. С. Березняк, М. Ф. Берлинський, В. М. Бехтерев, Т. Ф. Бугайко, М. Х. Бунге, Г. Г. Ващенко, Б. Д. Грінченко, М. П. Драгоманов, В. Ф. Дурдуківський, О. В. Духнович, О. А. Захаренко, В. Н. Каразін, М. О. Корф, Г. С. Костюк, П. О. Куліш, Т. Г. Лубенець, А. С. Макаренко, В. О. Онищук, Олена Пчілка, М. І. Пирогов, С. Ф. Русова, Я. П. Ряппо,

І. О. Сікорський, Г. С. Сковорода, І. П. Соколянський, В. О. Сухомлинський, К. Д. Ушинський, С. Х. Чавдаров, П. Р. Чамата, Я. Ф. Чепіга (Зеленкевич), П. Д. Юркевич, М. Д. Ярмаченко; зарубіжні: Ф. Дітлес, Я. А. Коменський, Я. Корчак, М. Монтессорі, Ф. В. Фребель, С. Френе). Ресурс розробляється за такою структурою: біографія діяча; бібліографія його праць та матеріалів про нього; окремі повно-текстові твори; додаткові матеріали, зокрема присвячена педагогу фотогалерея; матеріали, що розкривають діяльність установи, яка носить його ім'я (за наявності); інформація про нагороди, премії, пам'ятники, наукові читання, пов'язані з ім'ям видатної постаті тощо.

Із часу створення й донині успішно реалізується мета ресурсу — «популяризація кращих здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної та психологічної наук й освіти шляхом консолідації інформації про визначних осіб, як вітчизняних, так і зарубіжних, висвітлення їх життя, діяльності, творчої спадщини та втілення їх ідей в практику» (www.library.edu-ua.net).

Безперечно, інформаційно-бібліографічний ресурс має непересічне значення для розвитку педагогічної науки, а саме: поповнює історико-педагогічне знання щодо тієї чи іншої особистості, її внеску в розвиток науки і практики (наповнення змісту підручників з історії освіти та педагогічної думки); забезпечує інформаційний супровід історико-педагогічної науки (основа написання дисертацій, планових науково-дослідних робіт); сприяє підготовці майбутніх педагогів (основа написання бакалаврських і магістерських робіт); уможлиблює якісне проведення масових науково-практичних заходів (конференцій, круглих столів тощо), присвячених творчій діяльності тих чи інших педагогів та освітніх діячів; інформаційно забезпечує проведення науково-просвітницьких, громадсько-виховних заходів різного рівня. Водночас він допомагає розкриттю фонду ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського, зокрема педагогічних джерел, та поглибленню інформаційних запитів широкого кола віддалених користувачів України і світу (науковці, викладачі, студенти, аспіранти, докторанти) з різноманітних проблем історії освіти, педагогічної думки України. Важливо, що аналізований ресурс в електронній формі

постійно оновлюється в руслі нових здобутків історико-педагогічних студій, тобто в перспективі претендує на комплексне, глибоке й багатогранне висвітлення життя і діяльності того чи іншого педагога, освітнього діяча в науково-педагогічному просторі зокрема й культурному взагалі. До того ж у створенні інформаційно-бібліографічного ресурсу можуть брати участь фахівці не лише ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського, а й бібліотек освітянської мережі МОН України та НАПН України, зокрема наукових установ і вищих навчальних закладів.

Варто згадати і про представлений *інформаційно-бібліографічний ресурс «Педагоги-новатори в Україні»*, що містить біографічне знання про педагогів-новаторів (С. В. Белуха, М. І. Босенко, С. А. Гавриш, М. П. Гузик, Л. Б. Донська, М. М. Палтишев, Г. С. Сазоненко, О. І. Чинок, В. Ф. Шаталов) за такою структурою: коротка біографія педагога, особливості новаторського навчального закладу (організаційно-змістові основи, інноваційні ідеї та їх упровадження тощо), бібліографія про життя та діяльність, бібліографія творів (www.library.edu-ua.net). Безсумнівно, започаткований проект є внеском у розвиток педагогічної біографістики, збагачує інформаційне поле щодо сучасних новацій у шкільній освіті, творцями яких є педагоги-новатори, котрі очолили ті чи інші вчительські колективи.

Авторитетною та ефективною формою поширення педагогічного біографічного знання є підготовка й видання *біобібліографічних покажчиків*, зокрема із серії «Видатні педагоги світу», «Академіки НАПН України», «Ювіляри НАПН України». Як зазначають провідні бібліографи Н. В. Лисиця, Н. А. Стельмах, основною метою цих серій є відображення внеску педагогів, а саме вчених-педагогів НАПН України в розвиток світової педагогічної науки і практики; сприяння науково-інформаційному забезпеченню фундаментальних і прикладних досліджень із педагогіки і психології [2, с. 123].

Нині до наукового простору введено 10 видань серії «Видатні педагоги світу», що відображають життя і діяльність В. О. Сухомлинського (2001, 2008, 2013), Я. Корчака (2003), А. С. Макаренка (2008), К. Д. Ушинського (2010), С. Ф. Русової (2010), С. Х. Чавдарова (2012), М. І. Пирогова

(2010), Я. Ф. Чепіги (Зеленкевича) (2013). Завдяки великій науково-пошуковій роботі науковців у покажчиках цілісно представлено творчу спадщину видатних педагогів, історіографічні джерела про їхній внесок у розвиток педагогічної науки. Деякі з них містять ще й повнотекстові твори педагогів чи уривки з них. Назвемо основні організаційні особливості розроблення біобібліографічних видань: затвердження їх змісту на вчених радах ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського; чітка структурованість, як правило, 5–7 розділів (бібліографія представленої особи, відомості про її життя та громадсько-освітню діяльність; тематичний перелік досліджень науковців педагогічного доробку персоналії в контексті розвитку сучасної освіти, документи про увічнення її пам'яті; інформація про педагога в мережі Інтернет); включення бібліографічних описів праць педагогів за видами документів чи за темами видань; подання матеріалів за хронологією публікацій, а також за видами документів, представлених у підрозділах посібників за роками видання, а в межах року — за зведеним українсько-російським алфавітом; доповнення біографії педагога переліком основних дат його життя і діяльності, складеними за прямою хронологією; розроблення допоміжного апарату («Алфавітний покажчик назв праць педагога», «Іменний покажчик» авторів праць про педагога) для ефективного користування в бібліографічних записах; добір матеріалу для бібліографування на засадах науковості, повноти викладу, достовірності та ін. [1, с. 368]. Запорукою успіху таких посібників є залучення до їх створення провідних істориків педагогіки, котрі, як правило, у вступній статті розкривають основні віхи життя та особливості науково-педагогічної діяльності видатних педагогів. Таким чином, кожний із названих покажчиків цілісно презентує джерельну базу для здійснення педагогічних досліджень, зокрема історико-педагогічних, присвячених тій чи іншій персоналії, що є істотним внеском у розвиток педагогічного джерелознавства.

Вагоме значення в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання має серія бібліографічних покажчиків «Академіки НАПН України», започаткована до 10-річчя НАПН України. У 2002–2013 рр. побачило світ 21 видання,

де представлено бібліографію праць учених, літературу про життєвий шлях і внесок у розвиток науки, наукову школу. У цих рамках з 2001 р. створюються біобібліографічні покажчики із серії «Ювіляри НАПН України». У 2013 р. налічувалося 32 опубліковані випуски [2, с. 124–125]. Важливо, що наведені покажчики допрацьовуються, тобто їх підрозділи поповнюються новими документами, перевидуються. Зважаючи на те, що ці покажчики акумулюють творчий доробок сучасних учених, котрі, як правило, є фахівцями з певного дослідницького напрямку, їх зміст прискорює науковий пошук учених для написання обов'язкового підрозділу «Ступінь дослідженості проблеми» будь-якої педагогічної студії.

Певною мірою сприяє розвиткові педагогічної біографістики започаткований у 2002 р. рекомендаційний щорічний бібліографічний посібник *«Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки... на рік»*. Важливо, що він містить викладену у хронологічному порядку інформацію про визначні події вітчизняної та зарубіжної освіти, педагогічної думки, зокрема короткі біографічні довідки про ювілейні дати, життя та діяльність видатних педагогів, освітян, громадських діячів, а також відомості про сучасних ювілярів НАПН України, учителів-новаторів. Цей посібник має практико орієнтований характер, бо його широко використовують науковці, науково-педагогічні кадри, зокрема викладачі історії педагогіки, студенти, вчителі в ході організації науково-практичних конференцій та інших масових заходів (www.library.edu-ua.net).

Оскільки з 2003 р. бібліотека носить ім'я видатного українського педагога-гуманіста В. О. Сухомлинського, науковці спрямовують дослідницькі зусилля на розвиток сухомлиністики: персоналія всебічно представлена в інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу», науковий простір поповнило три видання відповідного біобібліографічного покажчика. Із 2003 р. діє *читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського*, де концентруються передані родиною документи (з 393 примірники). Нині документний фонд читального залу налічує близько 5 тис. примірників, а саме: праці В. О. Сухомлинського українською та 50 мовами світу; присвячені педагогу видання та мате-

ріали з використання педагогічної спадщини вченого; публікації (статті В. О. Сухомлинського та про нього) з періодичних видань, їхні копії (1976–1977 рр.) та документальні фільми про видатного педагога (www.library.edu-ua.net). П. І. Рогова оцінювала діяльність читального залу як широку інформаційну роботу щодо впровадження гуманістичних ідей видатного педагога-гуманіста В. О. Сухомлинського у практику навчальних закладів України [4, с. 57]. Вважаємо, що нині педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського набуває дедалі більшої актуальності в умовах розбудови особисто орієнтованої системи освіти і є невичерпним джерелом з різноманітних питань педагогічної теорії та практики через свою багатовекторність і дитиноцентрованість. Тому, безсумнівно, бібліографія постійно оновлюватиметься працями зацікавлених творчою спадщиною педагога науковців не лише в Україні, а й за її межами.

Отже, аналіз джерел із окресленої проблеми дає підстави стверджувати, що ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського як структурна частина НАПН України є центром інтеграції та поширення педагогічного біографічного знання як важливий складник культурного та інтелектуального надбання народів, національної скарбниці пам'яті України, що забезпечує: розвиток історико-педагогічного знання, зокрема педагогічної біографістики; популяризацію творчої спадщини відомих педагогів, освітян минулого і сучасності; кооперацію зусиль історико-педагогічної науки та галузевої біографістики. Системна та комплексна діяльність науковців ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського є вагомим внеском у розвиток педагогічної науки, педагогічного наукознавства, бо сприяє висвітленню крізь призму біографіки інформації про народження та еволюцію інноваційних педагогічних ідей у контексті суспільно-політичних, культурологічних детермінант. Беззаперечною є життєдайність педагогічної біографістики як напрямку історико-педагогічної науки, що потребує водночас зусиль науковців різних галузей знань.

Важливо, що з 2015 р. у ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського розпочав свою діяльність новий відділ педагогічного джерелознавства та бібліографії, який об'єднав істориків педагогіки, істориків, бібліографів. Серед перспектив розвитку науковцями ДНПБ України імені

В. О. Сухомлинського педагогічної біографістики бачимо такі: продовження висвітлення на нових теоретико-методологічних засадах постатей учених і діячів педагогічної науки України та ширше представлення в інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу» творчої спадщини зарубіжних педагогів та освітніх діячів; розміщення в ньому інформації англійською мовою, мовами національних меншин, що уможливить залучення ширшого кола користувачів електронних мереж з українською педагогічною думкою; координація і кооперація праці істориків педагогіки, бібліографів освітянських книгозбірень, зокрема вищих навчальних закладів у підготовці інформаційно-бібліографічного ресурсу, біобібліографічних покажчиків; перетворення читального залу Фонду В. О. Сухомлинського у творчу лабораторію з метою його глибокого вивчення і популяризації; здійснення історико-біографічних студій у галузі педагогічної науки. Про це йтиметься в подальших публікаціях.

1. Доркену А. М. Інформаційний ресурс «Видатні педагоги України і світу» Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в контексті розвитку суспільства знань» [Текст] / А. М. Доркену // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 9. – С. 364–378.
2. Лисиця Н. В. Бібліографічна продукція ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу [Текст] / Лисиця Н. В., Стельмах Н. А. // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. – Вип. 4. : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – С. 120–128.
3. Попик В. І. Ресурси довідкової біографічної інформації: історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія [Текст] / Попик Володимир Іванович ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 520 с.
4. Рогова П. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського та її роль в інноваційному розвитку вітчизняної науки і освіти [Текст] / Рогова Павла // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 55–60.
5. Рогова П. І. Формування всеукраїнського галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: стан і шляхи розвитку [Текст] / Рогова П. І. // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки

- України ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. – К. : Пед. думка, 2010. – Вип. 2. : Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 10–27.
6. Сухомлинська О. В. Персоналія в історико-педагогічному дискурсі [Текст] / О. В. Сухомлинська // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К. : А.П.Н., 2003. – С. 36–46.
  7. Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. [Текст] / [Н. Б. Антоненко, Л. Д. Березівська Л. С. Бондар та ін.] ; за ред. О. В. Сухомлинської. – К. : Либідь, 2005. – Кн. 1. – 624 с. ; Кн. 2. – 552 с.

REFERENCES

1. Dorkenu, A. M. (2012). *Informatsiyni resurs «Vydatni pedahohy Ukrainy i svitu» Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho v konteksti rozvytku suspilstva znan»* [Information resource «Outstanding teachers of Ukraine and the world» State scientific pedagogical library of Ukraine named. A. Sukhomlinsky in the context of the development of the knowledge society».]. In *Ukrainska biohrafistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 9, pp. 364–378). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
2. Lysytsia, N. V. (2014). *Bibliohrafichna produktsiia DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho yak skladova intehrovanooho haluzevoho informatsiinoho resursu* [Bibliographic production of V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine as a component of integrated industrial information resource]. In *Naukovi pratsi Derzhavnoi naukovo-pedahogichnoi bsblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho* [Science Labores of V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine]. (Vol. 4, pp. 120–128). Vynnytsia: Nilan-LTD. [in Ukrainian].
3. Popyk, V. I. (2013). *Resursy dovidkovoï biohrafichnoi informatsii: istorychnyi dosvid formuvannia, suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [Resources of references biographical information, historical experience of formation, current status, problems and prospects]. Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
4. Rohova, P. (2011). *Derzhavna naukovo-pedahohichna biblioteka Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho ta yii rol v innovatsiinomu rozvytku vitchyznianoï nauky i osvity* [V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine and its role in innovative development of Russian science and education]. *Bibliotechnyi forum Ukrainy*, 1, 55–60. [in Ukrainian].
5. Rohova, P. I. (2010). *Formuvannia vseukrainskoho haluzevoho informatsiinoho resursu na bazi Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho: stan i shliakhy rozvytku* [The formation of the all-Ukrainian sectoral information resource on the basis of the V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine: the state and ways of development]. In *Naukovi pratsi Derzhavnoi naukovo-pedahogichnoi bsblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho* [Science Labores of V. A.

- Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine]. (Vol. 2, pp. 10–27). Kyiv: Pedahohichna dumka. [in Ukrainian].
6. Sukhomlynska, O. V. (2003). *Personaliiia v istoryko-pedahohichnomu dyskursi* [Personalalia in historical and pedagogical discourse]. In *Istoryko-pedahohichni protses: novi pidkhody do zahalnykh problem* [Historical and pedagogical process: new approaches to common problems] (pp. 36–46). Kyiv: A.P.N. [in Ukrainian].
  7. Sukhomlynska, O. V. (Eds.). (2005). *Ukrainska pedahohika v personaliiakh : navchalnyi posibnyk* [Ukrainian pedagogics in personalities : a tutorial] (3th ed.). Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач педагогічного біографічного знання.

Березівська Л. Д., директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, доктор педагогічних наук, професор (Київ).

Українська біографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2015. – Вип. 12. – С. 283–295.

У статті розкрито роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання, зокрема основні форми означеного феномену (інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу», біобібліографічні серії «Видатні педагоги світу», «Академіки НАПН України» та «Ювіляри НАПН України», структурований ресурс «Педагоги-новатори України» та ін.). Аргументовано, що системна й комплексна діяльність науковців ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського є вагомим внеском у розвиток педагогічної науки, педагогічного наукознавства, бо сприяє висвітленню крізь призму біографіки інформації про народження та еволюцію інноваційних педагогічних ідей у контексті суспільно-політичних, культурологічних детермінант.

Ключові слова: Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського; педагогічна біографістика.

V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine as an Integrator and Disseminator of Pedagogical Biographical Knowledge.

Berezivska L. D., Director V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine, Doctor of science (pedagogical), Professor (Kyiv).

Ukrainian biographical = Biographistica ukrainica. – K., 2015. – Vol. 12. – P. 283–295.

The article deals with the role of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine in integration and dissemination of pedagogical biographical knowledge, in particular the main forms of the mentioned phenomenon (information and bibliographic resource «Outstanding Teachers of Ukraine and the World», bibliographical series «Outstanding Teachers of the World», «Academicians of NAPS of Ukraine» and «Celebrators of NAPS of Ukraine», the structured resource «Teachers-innovators of Ukraine», etc.). It is argued that the systematic and complex activity of scientists of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine plays a significant role in the development of pedagogical science: in the light of biographics it gives the information about the formation and evolution of innovative teaching ideas in the context of social, political and cultural determinants.

Keywords: V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine; biographical information about teachers.

Государственная научно-педагогическая библиотека Украины имени В. А. Сухомлинского как интегратор и распространитель педагогического биографического знания

Березовская Л. Д., директор Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. О. Сухомлинского, доктор педагогических наук, профессор (Киев).

Украинская биографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2015. – Вып. 12. – С. 283–295.

В статье раскрыто роль Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского касательно интеграции и распространения педагогического биографического знания, в том числе основные формы этого феномена (информационно-библиографический ресурс «Выдающиеся педагоги Украины и мира», биобиблиографические серии «Выдающиеся педагоги мира», «Академики НАПН Украины» и «Юбиляры НАПН Украины», структурированный ресурс «Педагоги-новаторы Украины» и др.). Аргументировано, что системная и комплексная деятельность ученых ГНПБ Украины имени В. А. Сухомлинского является существенным вкладом в развитие педагогической науки, педагогического науковедения, поскольку способствует освещению сквозь призму биографики информации о рождении и эволюции инновационных педагогических идей в контексте общественно-политических, культурологических детерминант.

Ключевые слова: Государственная научно-педагогическая библиотека Украины имени В. А. Сухомлинского; педагогическая биографістика.